

Den næste sag på dagsordenen var:

Spørgsmål om overgang til anden behandling af forslag til lov om ændring af lov om påligningen af indkomst- og formueskat til staten. [Ophævelse af skattefradragreglen] [af Aksel Larsen m. fl.].

(Forhandlingen findes i tidenden sp. 4018).

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges med 86 stemmer mod 68; 2 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Peter Nielsen: Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Den næste sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om ministres ansvarlighed.

(Anden behandling af lovforslaget (nr. 43) findes i tidenden sp. 3690, udvalgets tillægsbetænkning i tillæg B. sp. 559).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Lovforslaget vedtoges enstemmigt med 162 stemmer.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til finanslov for finansåret fra 1. april 1964 til 31. marts 1965.

(Anden behandling af finanslovforslaget (nr. 54) findes i tidenden sp. 3209, finansudvalgets tillægsbetænkning i tillæg D. sp. 2257).

Der var stillet 878 ændringsforslag i tillægsbetænkningen.

Uden for tillægsbetænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Ændringsforslagene sattes først til forhandling.

Kaj Andresen: Når man i 3-4 måneder har været beskæftiget med gennemgangen af finanslovforslaget og ændringsforslagene hertil, kan det ikke undgås, at man kommer til at fundere over, om den form, vore budgetter har, og den måde, vi behandler dem på, er helt i overensstemmelse med den udvikling, der har fundet sted. Bortset fra gennemførelsen af decimalclassesystemet, som gør budgetterne endnu mere detaljerede end tidligere, er vel ikke meget ændret fra dengang, budgettet var på nogle hundrede millioner kroner. Nu er det på ca. 12 milliarder kr., og finansudvalget sidder stadig og vurderer enkeltposter på et par hundrede kroner eller mindre.

I et foredrag i Nationaløkonomisk Forening i december måned beskæftigede departementschef Erik Ib Schmidt sig med statens budgetlægning og gjorde sig til talsmand for en forenkling af budgetternes opstilling, så at en større oversigt blev mulig.

Efter departementschefens oplysninger — og enhver kan konstatere rigtigheden heraf — indeholder finanslovforslaget 6.700 enkeltposter. Med ca. 800 ændringer betyder det, at finansudvalget under gennemgangen skal tage stilling til ca. 7.500 enkelte bevillinger.

Det kan — med den tid, der er tilrådighed — godt gå ud over grundigheden over for enkeltsagerne eller måske medføre, at småtingsafdelingen tager forholdsvis mere tid end finanslovforslagets virkelige betydende afsnit. Når det oplyses, at henved 3.000 poster på hver under 50.000 kr. tilsammen udgør mindre end 1/2 pct. af hele budgettet, og at ca. 200 poster hver på over 10 mill. kr. dækker 80 pct. af budgettet, kan man godt give sig til at spekulere over, om en mere rationel budgetopstilling ikke var rimelig.

Der kan nævnes mange eksempler på, at der, blot fordi en institutions udgifter stiger

[Kaj Andresen.]

få tusinde kroner fra i fjor til i år, skal opføres 20 til 30 poster i budgettet.

Det er et spørgsmål, om det ikke var rimeligt i en tid, hvor man rationaliserer i statsadministrationen, også at undersøge mulighederne for en mere rationel budgetopstilling, som uden at gøre begrænsninger i folketingets bevillingsmyndighed, forenkledte finanslovsforslaget på en sådan måde, at det blev mere oversigtligt, og således, at man i højere grad kunne vurdere de virkelig betydende afsnits forskydninger.

Departementschefen var inde på muligheden af i højere grad at gå over til flere rammebevillinger, så at mange af småposterne kunne samles under ét, og det er vel én af vejene, man kunne gå. Når man netop i de senere år har beskæftiget sig med at finde frem til den sikrest mulige budgetlægning, vil jeg finde det rimeligt, at man også — efter forhandling med finansudvalg og folketing — tager nogle af de problemer op, der angår budgetlægningens form og parlamentariske behandling.

Der er i øvrigt grund til at komplimentere den højtærede finansminister i anledning af det, der i dag som finanslovsforslag og ændringsforslag er til tredje behandling. Ministeren har scoret mange points og nået særdeles betydelige resultater i sine bestræbelser for at skabe en realistisk budgetlægning. Det fremgår af flere ting. For det første er tallet på ændringsforslag kun godt halvt så stort, som tilfældet var i fjor. For det andet er deres samlede virkning på budgettet særdeles beskedne, og for det tredje er oppositionens ændringsforslag, såvel fra den ene som fra den anden side i salen, få i tal og gengangerforslag, som ved tidligere lejligheder er stemt ned her i salen — dem skal jeg vende tilbage til.

I betragtning af at der ofte under finanslovbehandlingen har været rejst kritik, og berettiget kritik, over finanslovsforslagets usikkerhed og ændringsforslagenes stigende antal, er der anledning til at udtrykke anerkendelse af de fremskridt, som er nået

med det foreliggende forslag. Jeg tror, at dette synspunkt ikke blot er regeringspartierne, men at det deles af oppositionspartierne. Finansministeren betegnede jo imidlertid allerede ved finanslovsforslagets fremsættelse dette års budget som mere realistisk end tidligere og stillede i udsigt, at der derfor ikke skulle komme så mange ændringsforslag som i fjor.

Denne forudsigelse har altså vist sig at holde stik. Der foreligger til tredje behandling i alt 878 ændringsforslag, hvoraf 15 er stillet af mindretal i finansudvalget og 863 af ministrene. Selv om 863 ændringsforslag kan synes at være et stort tal, må det ses i relation til hele finanslovsforslagets mange tusinde poster og til, at antallet af ændringsforslag f. eks. i fjor var 1.533. I bedømmelsen af tallet 863 må der også tages i betragtning, at et meget stort antal ændringer — hvor mange kan jeg ikke sige, men det er vel nok størstedelen — er af mere eller mindre formel karakter: overførsler, justeringer, bortfald af bevillinger, småjusteringer, som har passeret lønningsrådet, eller omposteringer. Som justeringer af større virkning kan jeg nævne det nye skøn over skatter og afgifter, der indgår som ændringer. Dette skøn må vel altid ændre sig fra finanslovsforslagets fremsættelse i efteråret og til marts.

Det er jo ikke tilfældet, at ændringsforslagene på andre områder blot betyder større udgifter. I adskillige tilfælde drejer det sig om en merindtægt eller en mindreudgift for staten. Til denne gruppe hører bl. a. ændringsforslag nr. 95, vedrørende krudtværket, hvorefter staten får en merindtægt på en lille million kroner i det kommende år. Når jeg nævner dette ændringsforslag, skyldes det, at visse dagblade ved ændringsforslagets fremsættelse i ret stort udstyr omtalte det som en udgiftsstigning og meddelte, at oppositionens finansudvalgsmedlemmer ville gå til aktion mod finansministeren, fordi han påførte staten en merudgift på 800.000 kr. til en institution, som skulle nedlægges. Hvis

[Kaj Andresen.]

dementierne i de samme blade ikke fremtrådte med samme størrelse og overskrifter og derved ikke er blevet bemærket, være det hermed sagt, at det var en merindkomst på 800.000 kr., ændringsforslaget drejede sig om, en merindkomst, som staten trods den afvikling, der finder sted, kan opnå i næste finansår.

Et andet udtryk for finanslovforslagets rigtige budgettering og større sikkerhed er de stillede ændringsforslags beskedne økonomiske virkninger. Den samlede virkning af ændringerne er en merindkomst på 338 mill. kr. og en merudgift på 323 mill. kr. eller en nettovirkning på 15 mill. kr., så overskuddet på drifts- og anlægsbudgettet øges fra 557 mill. kr. til 572 mill. kr. De 338 millioner kroners merindkomst repræsenterer imidlertid ikke på langt nær ændringer i forhold til det oprindelige forslag, men skyldes for størstedelen de nye afgifter på øl, tobak og benzin, som er gennemført under finanslovforslagets behandling. De udgør vel op mod 300 mill. kr., så de øvrige ændringer med forhøjelse af provenuet fra omsætningsafgiften og et par andre poster og en nedsættelse af selskabs-skatteerne nu beløber sig til godt 50 mill. kr.

Hvad merudgiften på de 323 mill. kr. angår, så er også hovedparten heraf, nemlig ca. 230 mill. kr., udgifter til formål, som finansministeren ved finanslovforslagets fremsættelse tog forbehold over for, nemlig lønstigninger som følge af pristalsændringen i januar og nye lovforslag. Disse udgifter var ikke med i budgettet. Til lønstigningerne er afsat 190 mill. kr. og til love, som endnu ikke er vedtaget, 40 mill. kr. Dette sidste drejer sig bl.a. om stipendier under ungdommens uddannelsesfond på 15 mill. kr., plejehjem og omsorg for pensionister på 9 mill. kr., børnebidragsforhøjelse på 6 mill. kr. og kunstfonden på 2 mill. kr. Til uddannelsesfondens udlån er på § 30 yderligere afsat 25 mill. kr.

Af de knap 100 mill. kr., der dækker de øvrige ændringer, går ca. 43 mill. kr. til øgede lovbundne socialudgifter, og her er hovedparten, ca. 40 mill. kr., merudgifter til folke-, invalide- og enkepension. Ellers er de væsentlige ændringer under indenrigsministeriet 11 mill. kr., hvoraf 9 mill.

kr. går til civilforsvaret; under undervisningsministeriet 11 mill. kr., især til de højere læreanstalter; landbrugsministeriet godt 7 mill. kr., hvoraf 3 mill. kr. går til bekæmpelse af smitsomme sygdomme, og endelig anlægsarbejder med godt 10 mill. kr. Til gengæld er de oprindeligt afsatte reserver til tillægsbevillinger reduceret med ca. 55 mill. kr., men der er dog stadig reserver på 235 mill. kr. til kommende tillægsbevillinger.

Alt i alt kan det derfor siges, at der, når man ser bort fra de efter finanslovforslagets fremsættelse fremkomne lovforslag og deres virkninger, over ministrenes ændringsforslag foregår særdeles små forskydninger i forhold til det oprindelige budget. Det er et stort fremskridt; jeg er også klar over, at det har krævet en øget arbejdsindsats fra centraladministrationens og vel især fra finansministeriets side.

Når det efter en gennemgang af finanslovforslaget, som har været fra begyndelsen af december til nu med mange møder, ikke er lykkedes oppositionen at finde anledning til ændringsforslag af nogen betydning, må det vel også tages som udtryk for budgettets holdbarhed. Socialistisk folkeparti stiller de sædvanlige ændringsforslag om bortfald af forsvarsbevillinger og vil i en række andre tilfælde ikke medvirke ved ændringsforslags vedtagelse, og heri er intet nyt. Venstres og de konservatives ændringsforslag er med en enkelt undtagelse de samme, som man før har set. Der bydes ikke på noget nyt initiativ, men måske bør man konstatere, at de to partier dog ikke har genoptaget spøgen fra i fjor med at stille ændringsforslag uden noget konkret indhold; det er da altid et fremskridt. Jeg skal blot føje enkelte bemærkninger til nogle af de stillede ændringsforslag fra VK-partierne.

Det, der i penge tæller mest i VK-partiernes ændringsforslag, er de to ændringsforslag under nr. 468 og nr. 854 om bortfald af bevillinger til egnsudvikling, nemlig 2,5 mill. kr. til projektering og undersøgelser og 15 mill. kr. til udlån til kommuner til opførelse af erhvervsjendomme. Af egnsudviklingsrådets nylig udsendte beretning fremgår det tydeligt, at der er nået bemærkelsesværdige resultater over egnsudviklingsloven. Der er indtil udgangen af

[Kaj Andresen.]

august 1963 givet tilsagn om finansieringsbistand på i alt 152 mill. kr., repræsenterende samlede investeringer på 284 mill. kr. Af disse ca. 150 mill. kr. er over 110 mill. kr. gået til Jylland, og der gøres i en fodnote opmærksom på, at der under beretningens udarbejdelse er ydet tilsagn på yderligere 15 mill. kr., hvoraf 11 mill. kr. er til 3 virksomheder i Ringkøbing amt. Hvad angår den rammebevilling på 15 mill. kr. til erhvervsejendomme, som VK foreslår skal bortfalde, så fremgår det af beretningen, at der netop i 1963-64 er stillet penge til rådighed for disse formål; men man har altså ment det nødvendigt, for at summen af besparelsesforslagene kunne nå op på et blot nogenlunde anseligt beløb, at genfremsætte også dette ændringsforslag, som vi har set optræde nogle år.

Nu er egnsudvikling jo imidlertid noget, der foregår ude i landet, og det kunne have været rart at vide, om bl.a. venstres folk ude i landet har samme syn på disse ting, som bl.a. det ærede medlem hr. Damsgaard har herinde. Det ærede medlem kunne ganske vist for kort tid siden glæde sig over, at venstres blade landet over, mellem dem også Lolland-Falsters Folketidende, med flerspaltet overskrift fremhævede oppositionens spareindsats i finansudvalget gennem de stillede ændringsforslag om besparelser på 30 mill. kr. og påpegnig af, hvor unødvendige udgifter der her var tale om. Men glæden blev nok kort. Den 9. marts bragte Lolland-Falsters Folketidende en artikel, hvori man beklagede sig over, at de bestræbelser, Nykøbing havde udvist for at få en industrivirksomhed til byen, var mislykkedes, fordi virksomheden fandt færdige lokaler andetsteds. Bladet oplyser, at støtte efter egnsudviklingsloven var opnået, og mente, at byen havde været en virksomhed rigere, hvis industrihuset havde været opført. Man opfordrede derfor byrådet til at benytte det givne tilsagn og bygge en fabrik efter planerne, idet egnsudviklingsrådet, efter hvad bladet oplyste, ikke ville betænke sig på at anbefale i hvert fald to tomme industrihuse i Nykøbing til udlejning. Og derefter sluttede bladet — jeg beder om tilladelse til et citat —

„Heri ligger ikke alene en opfordring, men udfordring. Her er en chance, som Nykøbing ikke må lade gå fra sig. Lad os omgående få en ansøgning af sted til handelsministeriet, mens der endnu er midler, som kan komme Nykøbing til gode. Har vi først industrihuse, skal virksomhederne nok komme.“

Se, det var jo et andet syn på egnsudviklingspengene. Mens der endnu er midler, siger bladet. Om bladet nu har tænkt på, at det af venstre og de konservative stillede ændringsforslag, som det nogle dage i forvejen havde omtalt så rosende, skulle blive vedtaget, eller det måske i et optimistisk øjeblik har forestillet sig det usandsynlige, at venstre og de konservative skulle få regeringsmagt her i landet, ved jeg ikke, for man må vel forudsætte, at i dette sidste tilfælde ville der ikke være nogen midler. Det kan naturligvis lade sig gøre som opposition at klare det kunststykke at blæse og have mel i munden — for en regering lader det sig ikke gøre.

Jeg tror, at Lolland-Falsters Folketidende i sit sidste syn har mange meningsfæller mellem venstremænd ude omkring, og jeg kunne jo efter at have konstateret denne uoverensstemmelse mellem venstre herinde og venstre ude i landet opfordre det ærede medlem hr. Damsgaard til at tage ændringsforslaget tilbage; men det ærede medlem vil sikkert savne det, så jeg skal anbefale at stemme imod ændringsforslaget.

Den næststørste post i venstres og de konservatives ændringsforslag findes i nr. 876 om bortfald af en tekstanmærkning, som giver boligministeren bemyndigelse til at give forskudslån til projekteringsudgifter ved boligbyggeri med statsstøtte. Beløbsrammen er 10 mill. kr., og ændringsforslaget er ligesom de andre en ganganger fra de senere år. Jeg skal heller ikke knytte mange bemærkninger til det, blot understrege, at vi finder det rimeligt, at de boligselskaber, som, efter at projekteringsarbejderne er udført, ofte må vente på endelig igangsættelse, får et forskudslån til dækning af projekteringsudgifterne, indtil lån kan hjemtages. Men så vil jeg også føje den bemærkning til, at noget besparelsesforslag er ændringsforslaget jo ikke, al den stund disse forskudslån modregnes i de senere hjemtagne lån,

[Kaj Andresen.]

og jeg skal anbefale at stemme imod ændringsforslaget.

Ændringsforslag nr. 781 går ud på bortfald af en bevilling på 3 mill. kr. til første etape af levnedsmiddelinstitutet. Nu skal jeg ikke vende tilbage til drøftelserne omkring vedtagelsen af loven om et levnedsmiddelinstitut. Venstre og de konservative gik dengang imod og føler sig vel nu forpligtede til også at gå imod bevillinger til instituttets opførelse. Men forholdet er jo det, at der siden lovens vedtagelse er sket adskilligt og stadig sker ting, som egentlig burde kunne give oppositionspartierne anledning til at overveje, hvorvidt det tidligere standpunkt stadig kan holde. Den kolossale udvikling, der finder sted inden for levnedsmiddelfremstillingen i forbindelse med kemikaliernes fremmarch, giftstoffernes tiltagen ved sygdoms-, ukrudts- og skadedyrsbekæmpelse plus en række andre forhold i moderne produktion gør en effektiv levnedsmiddelkontrol absolut nødvendig i vort samfund. Advarende røster fra videnskabsmænd, fra læger og fra anden side mangler der ikke. Vi har ganske vist visse laboratorier, og indenrigsministeren har nedsat et ernæringsråd, men det er næppe tilstrækkeligt. Netop Danmark, som i høj grad er levnedsmiddelproducerende, burde gå i spidsen med virkelig effektiv levnedsmiddelkontrol både af hensyn til vore egne forbrugere og vore aftagere. Det er da også betegnende, at det netop er lande, der som vi producerer levnedsmidler, som i disse år udbygger kontrollen med og undersøgelserne af befolkningens fødemidler. Jeg er derfor særdeles tilfreds med, at der på det kommende års budget er afsat penge til dette formål, så vi kan komme i gang med institutionen inden alt for længe, og jeg anbefaler at stemme imod ændringsforslaget.

Med disse bemærkninger skal jeg i øvrigt anbefale at stemme for de ændringsforslag, der er stillet af ministrene, og stemme imod mindretallets ændringsforslag.

Damsgaard: I finansudvalget har der været ført lange drøftelser dels medlemmerne imellem, dels med flere af de højtærede ministre om finanslovsforslaget for 1964-65, og der kan her ved folketingets tredje be-

handling af lovforslaget være anledning til nogle bemærkninger.

Finansudvalget har afgivet en tillægsbetænkning, hvori der er stillet 878 ændringsforslag til det oprindelige finanslovsforslag. Det er mange, men i forhold til sidste år, da der var 1.533, er det jo alligevel et fremskridt i retning af at budgettere bedre. Det må den højtærede finansminister gerne opfatte som en kompliment; men den højtærede minister har endnu ikke nået det ønskemål, ministeren selv proklamerede ved første behandling af forrige års finanslovsforslag: et ærligt finanslovsforslag. Vi er måske på vej derimod, men jeg vil godt tro, at det i praksis er en vanskelig vej at befære med den glubende appetit, der fra alle sider er på øgede krav til det offentliges udgifter.

Venstres og det konservative folkepartis medlemmer af finansudvalget har i år kun stillet ganske få ændringsforslag, der indebærer en besparelse på ca. 30 mill. kr., i hovedsagen ud fra principielle grunde. Dertil kommer, at en lang række store udgifter er resultatet af lovforslag, som venstre tidligere har stemt imod, men som nu er ved at blive ført ud i livet, og hvis virkninger vi derfor statsfinansielt nødvendigvis må tage til efterretning.

Jeg vil gerne i almindelighed sige, at venstre må beklage, at regeringen gang på gang har splittet den økonomiske politik op i løsrevne brudstykker, som det bl. a. sidst skete ved regeringens afgiftslove for 5 uger siden, hvor venstre havde ønsket at se de centrale økonomiske love — afgiftslove, udskrivningslov og finanslov — i en større sammenhæng, fordi det økonomiske klima i vort samfund, som disse love er med til at præge, er en helhed.

Når det ved tidligere lejligheder har været fremhævet, at finanslovsforslaget i sig selv er af begrænset betydning i denne sammenhæng, fordi det i alt væsentligt er en opsummering af de indtægter og udgifter, som følger af andre love, står der dog det tilbage, at netop finanslovens sammenfatning heraf må være det grundlag, hvorpå vi kan vurdere, hvad vi kan tillade os ved disse andre love. Vi må således ud fra finanslovsforslagets skøn over, hvad de nuværende love vil bringe af indtægter og udgifter, vurdere muligheder eller behov for ændringer i

[Damsgaard.]

skatte- og afgiftslovene. Derfor er det så uhyre vigtigt, at vi får det rigtige billede frem.

Der er på denne baggrund især et par punkter, jeg vil hæfte mig ved. Venstre har gang på gang fremført ønsker om at få fremlagt oversigter over statens anlægsudgifter — også ud over det enkelte finansår, idet arbejder, der på dette område sættes i gang i det enkelte finansår, jo ofte vil have virkninger ind i flere følgende finansår. Vi erkender, at vore ønsker her på en række punkter er blevet imødekommet, men det er jo ikke nok, at oversigterne laves; de skal også virkelig bruges, så vi kan undgå det urimelige, at man må bremse igangværende investeringer.

For det kommende finansår viser disse oversigter en stigning i det offentlige anlægsudgifter på 15-16 pct. i forhold til indeværende finansår. For offentligt byggeri er stigningen endog 20-25 pct. Jeg nævner disse tal på baggrund af den økonomiske årsoversigts forventninger om, at erhvervsbyggeriet efter et fald i det foregående år nu på ny skulle begynde at vokse, og at der i øjeblikket for det regulerede erhvervsbyggeri ligger ansøgninger om igangsætningstilladelser svarende til mellem tre og fire gange det, som kan forventes tilladt i det kommende år. Der er for mig ingen tvivl om, at denne store sum af det offentlige bygge- og anlægsudgifter repræsenterer velbegrundede og påtrængende ønsker. Det er helt klart, at venstre ønsker disse offentlige investeringsopgaver løst så langt og så hurtigt som overhovedet muligt, men vi kan ikke se bort fra, at disse offentlige investeringer i vid udstrækning skal trække på de samme knappe produktionsmidler, den samme knappe arbejdskraft og kapital som boligbyggeriet. Venstre ser gerne disse offentlige investeringsønsker opfyldt, hvis de vel at mærke kan indpasses i hensynet til boligproduktionen og økonomien som helhed, men alt for ofte har vi set, at der blev sat for meget i gang, så det enten førte til forstærket inflation eller til, at man standse halvfyrdige investeringer, og det kan ingen i virkeligheden være interesseret i. Jeg skal ikke nægte, at det er med betænkelighed, vi ser på denne post i finanslovsforlaget.

Venstre har i anden forbindelse på boligområdet taget initiativ til at få oplysninger og materiale frem, så vi kan se, hvad der kan gøres for at øge byggekapaaciteten til gavn både for boligbyggeriet og for løsningen af de store offentlige investeringsopgaver. Når vi i dag skal vurdere disse offentlige investeringsønsker, må vi gøre det ud fra de nuværende produktionsmuligheder inden for bygge- og anlægsområdet, præget som de er bl. a. af skranker for arbejdskraftens bevægelighed. Det er jo de samme forhold, der gør, at vi med disse investeringsønsker i finanslovsforlaget ikke uden videre kan se bort fra risikoen for en overophedning og tendenser til inflation for nogle områder af vor økonomi, medens det på andre områder kan blive vanskeligt at opretholde beskæftigelsen. Det er da også på denne baggrund, at venstre i år i modsætning til de seneste år forud ikke har villet tage ansvaret for at foreslå bevillinger til beskæftigelsesforanstaltninger strøget af finanslovsforlaget. Vi erkender, at regeringens politik på en række områder kan betyde en risiko for beskæftigelsen, men vi håber inderligt, at der ikke bliver brug for disse penge.

Ser vi på finanslovsforlagets sluttal, de samlede drifts- og anlægsudgifter og de samlede skatter og afgifter, rejser det spørgsmålet om, hvorvidt der overhovedet ikke findes grænser for deres himmelflugt: forrige år 10,3 milliarder kr., i år 11,3 milliarder kr. og efter det foreliggende forslag 12,3 milliarder kr. Vi må ikke glemme, at de offentlige finanser har afgørende indflydelse på hele det økonomiske klima i vort samfund og på erhvervenes trivsel og mulighederne for at skaffe god og lønnende beskæftigelse. Statens udgifter er sammen med skatterne fordoblet på 4-5 år. Sådan er tempoet. Giver det virkelig ikke regeringen og især den højtærede finansminister anledning til overvejelser?

Borgernes forbrugsmuligheder voksede ifølge den økonomiske årsoversigt slet ikke i det sidste år, derimod steg statens forbrug med 6 pct. Dette rejser spørgsmålet om, hvordan de sidste fem-seks års udefra kommende økonomiske medbør er blevet forvaltet. Har den ført til, at befolkningen med større fortrosthed og tryghed kan se fremtiden i møde, for selvfølgelig har medbøren udefra givet fremgang på mange områder,

[Damsgaard.]

det skulle da bare mangle. Men den højtærede økonomiministers oplysninger ved forelæggelsen af den økonomiske årsoversigt om, at vi i realiteten overhovedet ikke har forbedret landets valutastilling siden 1957, når vi ser bort fra de udenlandske lån, understreger, at landets økonomi fortsat står på svage fødder. Trods de meget omtalte gode tider er det i virkeligheden fortsat sådan, at det første vindstød udefra kan give os økonomiske vanskeligheder. Det er dette forhold og den utryghed, det skaber i mange erhverv og hos mange borgere, der burde give regeringen anledning til overvejelser med hensyn til den førte økonomiske politik.

Blandt de af ministrene stillede ændringsforslag er der nogle, der drejer sig om tildeling af honorarer til visse nævns- eller kommissionsmedlemmer, der kan siges at varetage specielle institutioners eller organisationers interesser. Venstre er meget betænkelig ved, at der ydes honorar i disse tilfælde, men vi erkender, at det kan være uhyre vanskeligt at afgøre i hvert enkelt tilfælde, om et medlem er udpeget, alene fordi han i kraft af sin stilling i en institution eller organisation har en særlig interesse i de pågældende spørgsmål, eller om der tillige med baggrund i hans særlige sagskundskab foreligger et specielt argument for netop hans medlemskab, altså et ønske om at kunne drage nytte af en speciel sagskundskab. Den højtærede finansminister har indrømmet, at der følges forskellig praksis ved disse honorartildelinger, og ministeren har givet os afskrift af en henvendelse herom, der er sendt til de enkelte ministerier og styrelser. Jeg vil gerne for at understrege det, jeg har sagt, med den højtærede formands tilladelse citere et afsnit fra denne henvendelse:

„I denne anledning skal finansministeriet — i overensstemmelse med en på ministermøde truffet beslutning — henstille, at der fremtidig ikke i forslag til almindelige love, hvori organer af nævnte art søges oprettet eller opretholdt, eller i bemærkningerne til sådanne lovforslag optages bestemmelser om ydelse af honorarer eller andre vederlag til medlemmerne af eller tilforordnede og medarbejdere ved de på-

gældende organer, idet der i givet fald ved bevillingslov kan etableres fornøden hjemmel for udbetaling af vederlag, herunder faste honorarer. Finansministeriet skal endvidere — ligeledes i overensstemmelse med den på ministermøde truffene beslutning — henstille, at der udvises størst mulig tilbageholdenhed med hensyn til oprettelse af nye permanente nævn, råd, udvalg, kommissioner o. lign., og at antallet af medlemmer i de tilfælde, hvor oprettelsen af nye organer af nævnte art anses for aldeles påkrævet, begrænses mest muligt.“

Ministeren har altså taget hensyn til den betænkelighed, jeg har givet udtryk for.

Hvad angår sekretariatet for Danmarks erhvervsfond, er venstre fortsat imod, at de hermed forbundne udgifter skal afholdes af statskassens almindelige midler og ikke af erhvervsfondens midler, således som det var tilfældet indtil 1962. Vi har imidlertid tilkendegivet vor modstand mod denne nyordning med ændringsforslag såvel til forslag til lov om tillægsbevilling for finansåret 1962-63 som til finanslovforslaget for 1963-64; vi fik ikke dengang tilslutning til vore synspunkter, og vi undlader derfor at stille tilsvarende ændringsforslag til finanslovforslaget for 1964-65.

Under § 21, ministeriet for kulturelle anliggender, er der under forskellige konti medtaget udgifter, som venstre er gået imod, da de pågældende dispositioner blev forelagt finansudvalget som aktstykker. Det drejer sig om udvidelsen af antallet af sekretærer m.v., om ansættelsen af en teknisk medarbejder i naturfredningsnævnet og om oprettelsen af en stilling som økonomisk konsulent. Disse stillinger er nu besat, og vi stiller derfor ikke ændringsforslag til de pågældende konti, men vi benytter lejligheden til at påpege, at denne personaleudvidelse er sket mod vore ønsker.

Vedrørende § 27, statens anlægsudgifter, har ministeren for offentlige arbejder stillet et ændringsforslag om visse rokeringer inden for den på finansloven afsatte rammebevilling til nye anlæg. Herunder foreslår ministeren en reorganisering af Lyngby radio, der vil koste i alt 6,7 mill. kr. Vi har i den anledning haft et samråd

[Damsgaard.]

med ministeren, som har erklæret, at denne reorganisering er et led i hele den udbygning, der indledtes med opførelsen af Reersø station, men at projektet endvidere er blevet større end dengang ventet, fordi der er sket en stærkere udvikling end ventet i kortbølgetelefontjenesten, hvortil kommer, at man nu finder det fordelagtigt at bygge en ny stationsbygning i Lyngby. Vi er ikke gået imod dette, fordi vi fik den motivering af ministeren.

Handelsministeren har til § 30 C., udlån og tilgodehavender, stillet et ændringsforslag om udlån af yderligere 3 mill. kr. til modernisering og rationalisering af detailbutikker inden for levnedsmiddelhandelen. Det er venstre ikke imod, men vi finder i denne forbindelse anledning til at gøre opmærksom på vort ofte fremsatte ønske om, at afdragene på de til landbruget ydede Marshallån bliver henlagt til en revolverende fond.

Vi har også under finansudvalgets drøftelse været inde på, om ikke statsanstalten for livsforsikring har en særlig begunstiget stilling i forhold til dens konkurrenter som følge af, at dens ejendomme er fritaget for ejendomsskatter til staten i det omfang, hvori de anvendes til statsanstaltens egen virksomhed. Finansministeren har i et samråd oplyst, at denne skattefritagelse i alt andrager 175.000 kr. årlig. Venstre finder det ikke rimeligt, at en statsvirksomhed opnår en sådan særstilling, men vi kan desværre ikke løse dette spørgsmål under finanslovbehandlingen, da denne skattefritagelse er hjemlet i bestemmelsen i lov om vurdering og beskatning af fast ejendom til staten §§ 49, 67 og 79.

Om de ændringsforslag, venstres og det konservative folkepartis medlemmer har stillet, skal jeg sige følgende.

Ved ændringsforslag nr. 252 til § 13 foreslår vi, at en bevilling til gennemførelse af en undersøgelse af befolkningens seksuelle adfærd bortfalder. Vi ønsker ikke en sådan undersøgelse, fordi vi tror, at man i bedste fald intet svar får og i værste fald en række urigtige oplysninger — og hvad skal disse oplysninger mon så bruges til? Der er i vor tid en ulyksalig trang til at snage i borgernes private forhold. Lad dog folk have fred og være fri for denne

offentlige omsorg på snart sagt alle livets stadier og områder. Venstre gik også sidste år mod en bevilling til et lignende formål.

Ved ændringsforslag nr. 781 til § 27 foreslår vi, at indenrigsministerens forslag om 3 mill. kr. til påbegyndelse af opførelsen af statens levnedsmiddelinstitut bortfalder. Venstre gik ved tillægsbevillingsloven for 1961-62 imod projekteringsudgiften på 675.000 kr., og vi har stadig den opfattelse, at vi i forvejen har en lang række fortrinlige laboratorier, som formentlig udmærket kunne foretage de undersøgelser, der tænkes henlagt til det nye institut.

Ændringsforslagene nr. 468 til § 17 og nr. 854 til § 30 angår egnsudviklingen. Under § 17 er der til projekteringer og undersøgelser foreslået bevilget 2,5 mill. kr. Vi foreslår, at denne bevilling bortfalder, da vi ikke mener, der er behov for disse penge. Jeg støtter denne opfattelse på, at medens der i finansårene 1960-61 og 1962-63 pr. år blev bevilget 5 mill. kr. til disse formål, blev der kun brugt 2,5 mill. kr. af disse bevillinger på i alt 15 mill. kr., ja, i 1961-62 og 1962-63 blev der endog kun brugt henholdsvis 143.000 kr. og 261.000 kr. Også i 1963-64 blev der bevilget 5 mill. kr. Hvor meget der vil blive brugt heraf, ved vi ikke endnu. Men når den højtærede handelsminister nu selv foreslår 2,5 mill. kr. for finansåret 1964-65 i stedet for de sædvanlige 5 mill. kr., må vi regne med, at der heller ikke i indeværende finansår har foreligget et egentligt behov for disse penge.

Under § 30 foreslås en bevilling på 15 mill. kr. til udlån til kommuner m. v. i henhold til egnsudviklingsloven. Det er en betragtelig stigning i forhold til de 3 mill. kr., som var afsat på finansloven for 1963-64, og som vi også gik imod dengang. Når vi også går imod nu og stiller ændringsforslag om bevillingens bortfald, er det ikke, fordi vi er imod egnsudvikling — tværtimod — men fordi vi finder, at disse midler i alt for ringe grad er nået ud til de egne, hvor der virkelig er behov for en egnsudvikling.

Jeg har en beretning fra Vestjyllands udviklingsråd — hvis jeg må citere et par linjer. Der står:

„Af disse 26 sager forelå i løbet af halvåret 2 afsluttet med bevilling af egnsudviklingsgaranti, 4 med bevilling af

[Damsgaard.]

håndværkerlån, 3 modtog afslag, 8 foreligger der så vidt os bekendt ikke afgørelse for, og 6 viste det sig under sagens behandling muligt at gennemføre uden offentlig finansieringsstøtte, medens 3 af forskellige grunde måtte opgive deres planer.“

Hvis egnsudviklingsformålet virkelig kunne udstrækkes til de tyndt befolkede egne, var det noget andet. Det har imidlertid ikke vist sig muligt, og venstre har været imod den nuværende egnsudviklingslov i den form, den har. Der er dog nogle enkelte af venstres medlemmer, der vil undlade at stemme for vore ændringsforslag, og vi vil tage egnsudviklingsloven, dens principper og formål op til behandling i vort parti senere.

Ved ændringsforslag nr. 876 til § 30 går vi imod den foreslåede tekstanmærkning nr. 12 om bemyndigelse til boligministeren til at bevilge lån til delvis dækning af projekteringsudgifter ved boligbyggeri, hvortil der søges statsstøtte, og til erhvervelse af byggegrunde med senere bebyggelse for øje. Venstre mener, at der kun i meget sjældne tilfælde vil være brug for disse projekteringslån, idet projekteringsudgifterne normalt vil kunne dækkes af de almindelige byggelån, således at et virkeligt behov for specielle projekteringslån kun vil indtræffe, hvis der opstår et uforudset mellemrum mellem færdiggørelse af totalprojekteringen og igangsættelse af byggeriet. Jeg mener endvidere, at ministeriet ved ikke at bestille flere totalprojekter, end der er mulighed for at realisere, kan forhindre, at der opstår sådanne uforudsete mellemrum. Derfor finder vi bemyndigelsen overflødig og stiller ændringsforslag om, at den udgår.

Jeg anbefaler at stemme såvel for de af ministrene stillede ændringsforslag som for de af venstres og det konservative folkepartis medlemmer stillede ændringsforslag, men imod de af socialistisk folkeparti stillede ændringsforslag. Til sidst vil jeg gerne anbefale at stemme for finanslovsforslaget for 1964-65 ved den endelige afstemning.

Thestrup: På mit partis vegne skal jeg gøre nogle bemærkninger om de i tillægsbetænkningen stillede ændringsforslag.

Først vil jeg dog i anledning af det, det ærede medlem hr. Kaj Andresen anførte,

sige, at det er vel svært allerede nu at sige, hvor realistisk finanslovsforslaget er. Det vil først egentlig kunne afgøres, når vi engang står over for det til dette finanslovsforslag hørende tillægsbevillingslovsforslag. Men det er i alt fald givet, at dette finanslovsforslag har givet anledning til færre ændringsforslag, end vi plejer at have, og jeg tror også, det må siges, at vi fra alle sider i udvalget har bestræbt os på at være så nøgterne som muligt. Det ville være mærkeligt, om der ved et så stort område som hele finansloven ikke var meningsforskelligheder. Selv om man nu har en anden mening end regeringspartierne, er det vel ikke givet, at denne mening kan betegnes som usaglig.

Må jeg vedrørende de enkelte ændringsforslag sige følgende.

Mit parti finder ikke, at der er tilstrækkelig grund til den ansøgte bevilling, som vort ændringsforslag nr. 252 vedrører.

Ændringsforslagene nr. 468 og nr. 854 er gengangere. I regeringsforslagene er der det nye, at man til projekteringer og undersøgelser i år kun foreslår 2,5 mill. kr. mod tidligere års 5 mill. kr. Jeg kan vedrørende disse forslag henholde mig til de bemærkninger, jeg fremsatte sidste år. Regeringen har jo på en vis måde delvis imødekommet os ved at nedsætte bevillingen med halvdelen, men jeg synes, regeringen helt skulle have ladet den udgå, ligesom den også skulle have ladet de 15 mill. kr. til kommunerne udgå.

Vedrørende vort ændringsforslag nr. 781 vil jeg gerne bemærke, at mit parti i sin tid gik imod loven om oprettelse af levnedsmiddelinstituttet. Det er imidlertid ikke tilstrækkelig grund til også at gå imod de bevillinger, som loven forudsætter; derimod synes jeg nok, at man kunne vente med at opføre dette levnedsmiddelinstitut. Jeg er ganske enig med det ærede medlem hr. Damsgaard i hans bemærkninger herom, og jeg vil gerne føje følgende til: vi står i en situation, hvor vi mangler byggeri af boliger, og i alt fald for en del skyldes dette, at vi ikke har bygningshåndværkere nok. Kunne man så ikke opsætte bygningen af dette levnedsmiddelinstitut, om hvis nødvendighed der er alt andet end enighed? I det hele taget tror jeg, vi bliver nødt til, hvis vi vil have det fornødne boligbyggeri, at holde lidt igen på byggeriet af offentlige

[Thøstrup.]

bygninger, og her var netop et sted, hvor man uden skade kunne vente lidt.

Vort ændringsforslag nr. 876 er også en ganganger fra sidste år. Jeg skal derom henvise til, hvad jeg dengang sagde.

Herefter skal jeg anbefale, at man stemmer for de ændringsforslag, der er stillet af ministrene og tiltrådt af hele udvalget, og for de ændringsforslag, der er tiltrådt af udvalget med undtagelse af socialistisk folkeparti. Jeg skal endvidere anbefale at stemme for de ændringsforslag, der er stillet af mit parti sammen med venstre.

Grethe Philip: I tillægsbetænkningen har jeg på mit partis vegne tilkendegivet vor stilling til de stillede ændringsforslag. Jeg skal her nøjes med nogle få bemærkninger til de enkelte ændringsforslag og til de af finansministeren stillede ændringsforslag set som en helhed.

Ligesom tidligere har der også i år kunnet opnås enighed vedrørende den alt overvejende del af finanslovsforslaget. Allerede under første behandling kunne vi konstatere en meget venlig holdning hos oppositionen over for finanslovsforslagets principielle linjer. Denne positive indstilling har været opretholdt under drøftelserne i finansudvalget såvel vedrørende det oprindeligt fremsatte lovforslag som i forbindelse med behandlingen af de ændringsforslag, der er stillet af ministrene. Jeg vil gerne fremhæve dette, fordi jeg anser det for overordentlig vigtigt, at partierne således står sammen om dette betydningsfulde lovforslag og tager ansvar for det i fællesskab.

Venstre og det konservative folkeparti har sammen stillet nogle enkelte ændringsforslag.

Vedrørende ændringsforslaget om bortfald af en foreslået bevilling til gennemførelse af de af seksualoplysningsudvalget planlagte undersøgelser vil jeg henvise til mine bemærkninger derom ved første behandling af finanslovsforslaget. Der er gennem de seneste måneder ført en varm debat

om formerne for seksualundervisning af ungdommen. Meningerne herom er åbenbart stærkt delte; men så vidt jeg kan se, er vi nu nået frem til, at der i befolkningen er et almindeligt ønske om, at de unge skal belæres om familielivets etik, og at der i det mindste skal gives en vis verbal seksualorientering. Seksualoplysningsudvalget, der omfatter repræsentanter for såvel pædagogiske som lægelige og religiøse kredse, har ment, at visse undersøgelser af befolkningens seksuelle adfærd m. v. er et nødvendigt grundlag for tilrettelæggelsen af oplysning og orientering over for ungdommen. Jeg mener, vi bør støtte dette ønske ved at skaffe den fornødne bevilling, og vil derfor anbefale at stemme mod det af VK stillede ændringsforslag.

Ændringsforslaget om bortfald af en foreslået bevilling på 3 mill. kr. til opførelse af statens levnedsmiddelinstitut vil mit parti ligeledes stemme imod. Vi har ved tidligere lejlighed givet udtryk for den store betydning, vi tillægger opførelsen af et levnedsmiddelinstitut. Vi fastholder dette standpunkt og ønsker, at instituttet snarest muligt vil være en realitet.

De øvrige af VK stillede ændringsforslag er gengangere fra tidligere år. Mit parti vil anbefale at stemme imod såvel disse som de af det ærede medlem hr. Skræppenborg-Nielsen stillede ændringsforslag, hvoraf hovedparten vedrører militærbevillinger.

Antallet af ændringsforslag har — som det allerede tidligere i dag er nævnt af ærede ordførere — været væsentligt mindre end sidste år, og ser vi bort fra de forøgede lønudgifter m. m., der er en direkte følge af pristalsstigningen i januar, er den samlede udgiftssum ifølge ændringsforslagene holdt inden for meget snævre rammer. Dette tager jeg som udtryk for, at det i betydeligt omfang er lykkedes at nå frem til det realistiske finanslovsforslag, som vi alle er interesserede i.

En stor ny udgiftspost har vi dog fået, siden finanslovsforslaget blev fremsat. Jeg tænker på de 190 mill. kr., der nu yderligere

[Grethe Philip.]

foreslås afsat på finansministeriets konto, § 23, til dækning af merudgiften ved pristalsregulering af statens lønninger, folke- og invalidepension m. v. Nogle vil måske spørge, om regeringen ikke burde have forudset denne udgift og allerede ved finanslovsforslagets fremsættelse have afsat reserver hertil. Jeg tror, vi kan være enige om, at ingen i november-december med sikkerhed kunne vide, om pristallet ville stige netop så meget, at en ny pristalsportion blev udløst; men vi vidste, at der var en mulighed derfor. Det var da også bl. a. baggrunden for, at jeg ved finanslovsforslagets første behandling sagde, at jeg kunne have visse betænkeligheder med hensyn til, om det planlagte kasseoverskud ville vise sig at være stort nok, efterhånden som konjunkturerne udviklede sig. Regeringen kunne have indkalkuleret en forventet udgift til dækning af en dyrtidsportion i reserverne; men ville VK ikke være gået stærkt imod en sådan ekstra reserve med sikkerhed for en meget usikker udgiftspost? Jeg har en fornemmelse af, at det ville have rejst et ramaskrig fra VK-partierne. Noget andet er, at da pristallet steg, var det helt nødvendigt, at regeringen, som den økonomiske situation lå, søgte at modvirke de inflationsvirkninger, der ellers ville udgå, ved at skærpe forbrugsbeskatningen.

Vi må vel nu til at prøve at indstille os på, at regeringen ikke alene kan, men også bør gribe hurtigt ind med en konjunkturregulerende finanspolitik, når udviklingen i lønninger og priser i den aktuelle situation er ved at tage en retning, der kan sætte den økonomiske balance i samfundet i fare.

At regeringen gjorde ret i at sætte bremserne noget i gennem vedtagelsen af disse skattelove i februar i år, får man da også et stærkt indtryk af, når man ser på den allerseneste udvikling i handelsbalancen. Nok skal man være forsigtig med at slutte for meget fra tallene for en enkelt måned, men den næsten eksplosive vækst i importtallene for januar måned — en vækst, der er meget betydeligere end stigningen i eksporten for samme måned — tyder på, at der i dag vil være behov for større agtpågivenhed fra regeringens side, hvis vi ikke skal risikere at komme ind i en periode med overophedet aktivitet.

Fra Arbejdsgiverforeningens side er man da også opmærksom på, at der er behov for påpasselighed i den almindelige økonomiske politik. I lederen i det sidste nummer af Arbejdsgiveren, nr. 6 af 15. marts, siges det således — jeg beder om tilladelse til et citat —:

„Men det bør fastslås, at fører udviklingen til et nyt kraftigt efterspørgselspres i den samlede økonomi, vil det være umuligt for arbejdsgiverne alene at bryde omkostningsstigningen.

At det er sådan, viser erfaringen, og derfor må der tilrådes stor påpasselighed i den almindelige økonomiske politik. De bygge- og anlægspolitiske dispositioner må nødvendigvis hvile på en realistisk opfattelse af produktionsmulighederne inden for denne sektor af økonomien. Og det er ligeledes vigtigt, at en stram finanspolitik opretholdes — også ved tilbageholdenhed med aktivitetsstimulerende statsudgifter.“

Med disse ord skal jeg anbefale tingets medlemmer at stemme for de ændringsforslag, der er tiltrådt af hele finansudvalget eller af et flertal i udvalget, og at stemme imod de øvrige ændringsforslag, stillet af forskellige mindretal, samt ved den endelige afstemning at stemme for finanslovsforslaget i sin helhed.

Skræppenborg-Nielsen: Tillægsbetænkningen over forslag til finanslov for det kommende finansår adskiller sig for mit partis vedkommende ikke væsentligt fra tidligere afgivne tillægsbetænkninger vedrørende finanslovsforslaget. Som tidligere år stiller vi ændringsforslag om, at samtlige foreslåede militærbevillinger udgår af finanslovsforslaget. Vi mener nemlig fortsat, at Danmark bør afruste. Vi mener fortsat, at det var bedre og fornuftigere, hvis vi bruger de mange penge, de mange hundreder af millioner kroner, som vi i dag kaster i grams til et forslugent militærvæsen, til noget nyttigt, bruger dem til at oprette forsømte områder med — og forsømte områder savner vi desværre ikke her i landet. Vi mangler som bekendt boliger, boliger til den opvoksende slægt, boliger til ungdommen. Vi mangler vuggestuepladser og børnehavepladser til titusindvis af børn. Vi mangler hospitalspladser, veje, broer og

[Skræppenborg-Nielsen.]

meget, meget andet. Alligevel mener det store flertal her i salen fortsat, at det er en rigtig politik at bevilge den ene milliard kroner efter den anden til et efter vor opfattelse i bedste fald nytteløst militærvæsen. Alligevel fortsætter det samme flertal med at opruste Danmark. Jeg bestrider ikke flertallets ret til at føre en sådan politik; men som bekendt: vi hverken kan eller vil være med her, derfor har vi stillet vore ændringsforslag for at markere endnu en gang, hvor vi står, og hvad vi vil på dette område.

Rimstad: Før jeg på mit partis vegne omtaler vor stilling til finanslovforslaget — vi vil afholde os fra at stemme om dette lovforslag — vil jeg gøre en række bemærkninger til ændringsforslagene, hvoraf vi vil stemme for nogle og imod andre.

Med undtagelse af ændringsforslagene nr. 3, 4 og 10 vil vi stemme for samtlige af de af ministrene stillede ændringsforslag, der er tiltrådt af det samlede finansudvalg. Det må dog være klart for enhver, at vor særlige stilling i det høje ting som en slags sekundamedlemmer, der ikke kan deltage i finansudvalgsarbejdet, medfører, at der naturligvis er en række mindre udgiftsposter, som vi, hvis vi havde haft mulighed for det, ikke ville have ladet slippe igennem udvalgsarbejdet uden påtale fra vor side. Vi mener imidlertid, at det er rigtigt, at vi i den givne situation undlader omtale her i salen af disse poster, der hver for sig kun drejer sig om mindre beløb. Vi vil nøjes med at konstatere, at den kulegravning af samfundets økonomi, som finansudvalgets arbejde skulle være garant for, er foregået uden baggrund i og uden parallel til grundlovens ord om, at de forskellige anskuelser skal sikres en ligelig repræsentation og derigennem en ligelig indflydelse på afgørelser.

Hvad ændringsforslagene nr. 3, 4 og 10 angår, drejer de sig om afgiftsforhøjelserne, for det første på spiritus, vin og øl på 85 mill. kr., for det andet på cigaretter på 145 mill. kr. og for det tredje på benzin på 60 mill. kr. Under behandlingen af de respektive lovforslag her i tinget den 8. februar i år begrundede vort partis ordfører, det ærede medlem hr. Iver Poulsen,

udførligt, hvorfor vi i vort parti så os nødsaget til at stemme imod disse regeringsforslag. Jeg finder det ikke nødvendigt at gentage disse begrundelser her, men vil indskrænke mig til at anføre, at det jo er den af regeringen så højt besungne helhedsløsning, der her viser sig som det, den i virkeligheden er, et klassebetonet lovgivningsarbejde, der på ingen måde egner sig til at være et element i det samarbejdende folkestyre, som den højtærede statsminister er så glad for. Var statsministeren ikke under arbejdet med sin helhedsløsning faldet for fristelsen — eller måske blevet tvunget til at falde for fristelsen — til at lette byrderne for egne vælgere, var januarpristallet sikkert forblevet i ro, og så havde den lovgivning, der har sat sine spor i disse tre ændringsforslag, ikke behøvet at se dagens lys. Mit parti vil derfor stemme imod disse tre ændringsforslag.

Der er under udvalgsbehandlingen af forskellige mindretal i udvalget stillet en række ændringsforslag, ligesom også mindretal har meddelt i tillægsbetænkningen, at de ikke kan tilslutte sig nogle af de af ministrene stillede forslag, som de i flere tilfælde foreslår at lade bortfalde. Jeg skal i det følgende så kort som muligt tillade mig at præcisere vort partis stilling til disse poster.

Vi vil stemme for samtlige de ændringsforslag, der er stillet af ministrene og tiltrådt af udvalget med undtagelse af det ærede medlem hr. Skræppenborg-Nielsen. Med undtagelse af ændringsforslagene nr. 13 og 14 drejer disse ændringsforslag sig om militærudgifter, beredskabsudgifter og udgifter i anledning af vor NATO-tilslutning. Det er klart, at vi ud fra vor stilling til og anbefaling af Atlantpagtsammenslutningen vil stemme for de pågældende ændringsforslag. Hvad ændringsforslagene nr. 13 og 14 angår, omhandler disse lempelser for og forskudsafskrivninger på lagre og maskiner, hvilke fornuftige bestemmelser kun er i produktionens, produktionsforøgelsens og beskæftigelsens interesse. Efter vor opfattelse kan socialistisk folkeparti derfor kun lægge propagandamæssig interesse i at gå imod disse ændringsforslag.

Men socialistisk folkepartis medlem af finansudvalget, det ærede medlem hr. Skræppenborg-Nielsen, har også selv stillet ændringsforslag til finanslovforslaget. De drejer

[Rimstad.]

sig alle om bortfald af foreslåede bevillinger til forsvar og beredskabet, og ud fra mine tidligere bemærkninger om mit partis stilling til de principielle spørgsmål vedrørende vort forsvar vil vi naturligvis stemme imod disse ændringsforslag.

Endelig er der i tillægsbetænkningen optaget 5 ændringsforslag stillet af venstres og det konservative folkepartis medlemmer i udvalget. Vi vil i vort parti stemme for disse ændringsforslag. Det drejer sig om bortfald af visse bevillinger.

Der er først de to ændringsforslag nr. 468 og 854, som angår bortfald af yderligere bevillinger til egnsudviklingen. Vi ønsker ikke dette arbejde fremmet på grundlag af den foreliggende lovgivning, som vi har stemt imod, selv om vi naturligvis godt kunne tænke os at være med til at løse nogle af de problemer, der findes her. Vi mener blot, at det må ske efter andre retningslinjer.

Vi er også enige med det ærede medlem hr. Thestrup i hans betragtninger over nødvendigheden eller ikke-nødvendigheden af levnedsmiddelinstittuttet i Gladsaxe. Det forekommer os, at der er byggeopgaver, der trænger sig mere på end dette institut.

Hvad ændringsforslaget om bortfald af tekstanmærkningen vedrørende bemyndigelse til boligministeren angår, må alene vor tidligere modstand mod ministerbemyndigelser på dette område være begrundelse for, at vi vil stemme for dette ændringsforslag.

Endelig er der ændringsforslag nr. 252. Også det kan vi stemme for ud fra den betragtning, at staten ikke bør gøre sig til formynder for borgerne på alle områder.

Finansministeren (Poul Hansen): Jeg takker de ærede ordførere og finansudvalget for indstillingen vedrørende finanslovsforslaget.

Der er blevet sagt nogle anerkendende ord i anledning af, at antallet af ændringsforslag er lavere, væsentligt lavere, i år, end det var sidste år. Det er blevet taget som et udtryk for, at man var nået et skridt længere mod en realistisk budgetlægning. Det er naturligvis også rigtigt, at vi for så vidt kan være tilfredse med den udvikling, der her er i gang, men jeg vil dog gerne give det ærede medlem hr. Damsgaard ret i,

at det mål, som vi må stræbe efter i så henseende, endnu ikke er fuldt nået. Naturligvis vil det være umuligt at nå dertil, at der overhovedet ikke bliver tale om ændringsforslag eller om tillægsbevillingslov. Der vil jo altid ske uforudsete og uforudsigelige ting og fuldbyrdelse af en udvikling, som man ikke kunne kende i forvejen. Derfor vil der stadig væk være tale om ændringsforslag, men vi kan vel nå endnu et stykke videre, end vi er nået med dette forslag.

I denne forbindelse vil jeg gerne til det ærede medlem hr. Kaj Andresen sige, at der er et undersøgelsesarbejde i gang vedrørende de problemer, han indledningsvis omtalte, nemlig en undersøgelse af muligheden for en mere rationel budgetlægning og herunder en større anvendelse af rammebevillinger. Det arbejdes der med, som man vil forstå, i finansministeriet, og når vi kommer tilstrækkelig langt med dette arbejde, mener jeg det rimeligt, at jeg optager en drøftelse med finansudvalget herom.

Det ærede medlem hr. Damsgaard gjorde nogle bemærkninger, som jeg synes, jeg må knytte nogle kommentarer til. Det ærede medlem sagde bl. a., at venstre måtte beklage, at regeringen havde splittet den økonomiske politik op i brudstykker, hvilket bl. a. havde vist sig ved, at vi for nogen tid siden var kommet med forslagene om visse afgiftsforhøjelser. Jeg har imidlertid den stik modsatte opfattelse af dette forhold. Jeg mener i modsætning til det ærede medlem og partiet venstre, at de forslag, vi fremsatte, måtte vi komme med for at holde den økonomiske politik intakt, for — om jeg så må sige — at holde samling på den, at fortsætte den linje, som var lagt med finanslovsforslaget, således som det blev fremsat i efteråret. Jeg gjorde dengang udtrykkelig opmærksom på, at vi måtte regne med, at således som forholdene ville arte sig i 1964, var en stram finanspolitik nødvendig, en stram finanspolitik, der gav sig udslag i et kasseoverskud af en størrelsesorden på omkring et par hundrede millioner kroner. Og skulle den politik opretholdes — og der er ikke nogen som helst grund til at fravige den — måtte vi jo sørge for, at de merudgifter, som staten fik i kraft af pristalsstigningen, også blev dækket. Hvis vi havde undladt dette, var den økonomiske politik slået i stumper og stykker. Men ved at dette

[Finansministeren.]

blev gennemført, er der atter holdt samling på den.

Det ærede medlem havde nogle bekymringer i anledning af omfanget af det offentlige bygge- og anlægsprogram og af de bevillinger, der her var tale om. Sammenholdt med, hvad der kan være udsigt til af privat byggeri, fandt det ærede medlem, at disse bevillingstal kunne give risiko for en overophedning. Det ærede medlem hr. Thestrup var senere inde på betragtninger lidt i samme retning og talte derunder om, at man måske af hensyn til boligbyggeriet skulle være mere tilbageholdende med offentligt byggeri. Jeg vil gerne gøre nogle bemærkninger herom.

Regeringen er netop i disse dage ved at afslutte overvejelserne vedrørende den samlede byggesituation, og jeg tror, jeg kan sige, at overvejelserne nu går i den retning, at vi i år ligesom i 1963 skal udskyde igangsættelsen af alle nye offentlige byggearbejder indtil eftersommeren.

Der vil blive nødvendigt ligesom i fjor at give visse dispensationer for byggeri, f. eks. til skoler, der skal være færdige inden for en vis frist, men dispensationerne vil blive holdt på et lavt niveau.

Der vil naturligvis ved en sådan udskydelse blive opnået visse finansielle besparelser. En del af disse besparelser vedrører kommunerne og de koncessionerede selskaber og virksomheder, og de viser sig ikke på statsbudgettet. Hvilke besparelser der kan blive tale om på statsbudgettet, er det meget vanskeligt at sige i øjeblikket, og de vil vel nok blive af moderat størrelsesorden. Og derfor har det heller ikke været muligt at stille ændringsforslag om disse besparelser, så meget mere som det jo på forhånd er praktisk taget umuligt at få delt dem ud på alle de enkeltposter, der er tale om. Dette vil jeg altså gerne gøre opmærksom på.

Samtidig vil jeg også gerne sige, at de udtalelser, der faldt om offentligt byggeri i forhold til boligbyggeri og privat byggeri i øvrigt, kan give det udseende af, at det offentlige byggeri lægger beslag på en meget stor del af den samlede byggekapaцитet, og det er jo ikke tilfældet. Det offentlige byggeris andel i det samlede fuldførte byggeri udgjorde i 10 års perioden fra 1949 til 1958 i gennemsnit 10,9 pct. og var i de følgende år

fra 1959 til 1961 svingende imellem 10,1 pct. og 10,5 pct. og var i 1962 11 pct. Der er altså tale om meget små forskydninger, når det drejer sig om det offentlige byggeris andel i det samlede fuldførte byggeri. At det offentlige byggeri samtidig i absolutte tal har vist en kraftig stigning, er en anden sag. Det har jo byggeriet som helhed også, og stigningerne har for begge andele vedkommende været omtrent parallelle.

Jeg kan ikke lade være med at føje den bemærkning til, at det er jo lidt ejendommeligt i dag at høre det ærede medlem hr. Thestrup anbefale tilbageholdenhed med offentligt byggeri, når jeg erindrer mig, at det ærede medlem ved første behandling af finanslovsforslaget nærmest rettede bebrejdelser imod mig for, at der ikke var sat tilstrækkeligt ind på i hvert fald en række områder af den offentlige bygge- og anlægsvirksomhed. Jeg erindrer, at det ærede medlem talte om uddannelsesinstitutioner af forskellig art, og at det ærede medlem også talte om trafikinvesteringer. Jeg synes, man skal prøve på at få lidt sammenhæng i argumentationen. Jeg synes ikke, at man på én gang kan ligesom antyde, at vi går for vidt, og så samtidig klage over, at der ikke er udrettet tilstrækkeligt.

Det ærede medlem hr. Damsgaard fremsatte nogle betragtninger om, hvorledes medbøren udefra — jeg forstod siden sådan noget som 1957 — var blevet forvaltet. Nu kan man naturligvis diskutere, hvor meget af den økonomiske fremgang, vi har haft i den periode, der skyldes medbør udefra, og hvor meget der skyldes fornuftige dispositioner og en stærk indsats herhjemme såvel fra det private erhvervslivs side som fra det offentliges side; men lad det nu ligge. Jeg synes jo nok, at når det ærede medlem ligesom vil give det udseende af, at alt, hvad der er sket af fremgang siden 1957, har det offentlige lagt sin klamme hånd på, og at det ligesom er blevet spist op, så kan det være rimeligt at gøre opmærksom på nogle tal, som det ærede medlem kan finde i den sidste økonomiske årsoversigt, oversigten af marts 1964, på side 81, hvor der er en tabel om nationalproduktets anvendelse i årene fra 1957 til 1963; den angiver værdierne i 1955-priser, altså således at de er direkte sammenlignelige. Heraf fremgår, at det offentlige forbrug var 3.856 mill. kr.

[Finansministeren.]

i 1957 og var steget til 5.250 mill. kr. i 1963, altså målt i 1955-priser. Jeg gør opmærksom på, at det er forbruget, der er tale om, ikke indkomstoverførsler og ikke investeringer.

På samme tid var det private forbrug, stadig væk i faste priser, forøget fra 20,8 milliarder kr. til 27,5 milliarder kr., altså en forøgelse på tæt ved 7 milliarder kr., hvor forøgelsen i det offentlige forbrug var 1,4 milliarder kr. Jeg synes dog, at disse tal skal nævnes som et vidnesbyrd om, hvor den største absolutte fremgang har ligget. Hertil kan så føjes, at de faste bruttoinvesteringer sammenlagt er steget fra 7,5 milliarder kr. i 1957 til 11,4 milliarder kr. i 1963; investeringerne var oven i købet en smule højere i 1962. Ser man på, hvorledes disse fordeler sig, så lagde nybyggeriet i 1957 beslag på 1,75 milliarder kr., men i 1962 på 2,9 milliarder kr. Der er altså tale om en forholdsvis meget kraftig forøgelse på nybyggeriets område. Går vi så ned og ser på det, der hedder nye transportmidler, maskiner m.v., så er forøgelsen her på fra 2,7 milliarder kr. til 4,8 milliarder kr., og der har været en stigende takt årene igennem. Dette viser, at en stor del af den stigende velstand har været sat ind i investeringer, såvel investeringer i byggeri af alle slags som i investeringer i maskiner og transportmidler o.s.v., altså en udbygning af vort produktive apparat. Jeg synes, at disse tal kan være et vidnesbyrd om, at den medbør, der har været talt om — jeg vil sige den økonomiske fremgang, der har været i disse år — dog vist ikke har været forvaltet helt dårligt.

I øvrigt vil jeg gerne, når det ærede medlem spørger, om ikke væksten i statsbudgettet kan give anledning til bekymringer og overvejelser, sige, at man naturligvis stadig må gøre sig sine tanker herom. Jeg er mig bevidst at have holdt en hel del igen over for udgiftsstigninger. På den anden side må vi erkende, at der er store fællesopgaver, der skal løses. Jeg kan igen her henvisse til de ting, som blev sagt af det ærede medlem hr. Thestrup under førstebehandlingen af dette lovforslag, hvor det ærede medlem jo i virkeligheden pegede på, at der var fællesopgaver, som endnu ikke var tilstrækkelig godt løst. Det kan

jeg i og for sig være enig i. Det medfører naturligvis, at der stadig væk vil være de store offentlige udgifter. Jeg tør vel også tage partiet venstres og det konservative folkepartis repræsentanters stilling i finansudvalget som et udtryk for, at den anlagte udgiftspolitik ikke kan være helt forkert efter de af de 2 partier stillede ændringsforslag — jeg kunne være fristet til at sige, som man har mandet sig op til at stille her, repræsenterende en samlet besparelse på godt 30 mill. kr. Det er sådan noget som 0,3 pct. af det samlede budget, og der er jo ingen reel besparelse i de 10 mill. kr., så det bliver altså 0,2 pct. eller snarest mindre end 0,2 pct. af det samlede budget, man stiller besparelsesforslag om, og jeg forstod, at det var mere af principielle grunde end i og for sig for at spare. Deraf turde vel fremgå, at den udgiftspolitik, som finanslovforslaget er udtryk for, altså dog er så holdbar og så solid, at man ikke i højere grad kan gå til angreb imod den.

Det ærede medlem omtalte nogle mindre spørgsmål. Der var spørgsmålet om honorarerne; jeg kan henvise til, at jeg ved første behandling gjorde nogle bemærkninger herom til det ærede medlem fru Grethe Philip. Jeg har i og for sig ikke på nuværende tidspunkt noget at føje hertil.

Det ærede medlem var også inde på den skattefritagelse, som statsanstalten for livsforsikring har for visse ejendomsskatters vedkommende, og kritiserede dette forhold. Jeg vil nu mene, at skattefritagelser på, jeg tror, det var 175.000 kr. eller sådan noget, i forhold til driftsudgifter på godt en snes millioner kr. og en omsætning på hundreder af millioner vist ikke kan spille nogen rolle for statsanstaltens muligheder for at konkurrere med private selskaber.

Hvad angår ændringsforslagene, som de ærede medlemmer fra venstre og det konservative folkeparti har stillet, vil jeg for min del kunne nøjes med at henvisse til de bemærkninger, der er gjort af de ærede medlemmer hr. Kaj Andresen og fru Grethe Philip.

Det ærede medlem hr. Skræppenborg-Nielsen fremførte det sædvanlige angreb på forsvarsudgifterne, og når man har den opfattelse, at forsvaret er nyttesløst, så skal man naturligvis stille forslag om, at disse udgifter ikke afholdes. Vi andre har

[Finansministeren.]

jo en anden opfattelse af dette spørgsmål, efter min mening en mere realistisk opfattelse, og derfor kan vi naturligvis ikke acceptere det ærede medlems ændringsforslag. Det ærede medlem lod ligesom skinne igennem, at de penge, der bruges til forsvaret — jeg tror, det i øjeblikket drejer sig om 1,7 milliard kr. — kunne bruges til at bygge plejehjem og boliger og en hel del andre ting for og til at udbygge trafikken for. Man kan ikke uden videre overføre det nævnte beløb til de formål, det ærede medlem nævnte, for den bygge- og anlægskapacitet, som står til rådighed, bliver jo ikke større, fordi man sløjfer militæruddgifterne. Kun i det omfang, bygge- og anlægskapaciteten bliver beslået til forsvarsformål, kan man, hvis man opgiver disse formål, overføre den til andre, men det er i virkeligheden kun en ret begrænset del af forsvarsudgifterne, der anvendes til byggeri.

Ja, med disse bemærkninger skal jeg anbefale at stemme for de af ministrene stillede ændringsforslag og anbefale at stemme for finanslovsforslagets endelige vedtagelse.

Damsgaard: Jeg skal kun føje få yderligere bemærkninger til. Den højtærede finansminister imødegik mine udtalelser om den usammenhængende økonomiske politik, jeg mente regeringen førte, og det var måske ikke unaturligt, at han gjorde det. Ministeren anførte, at de seneste afgiftslove blev gennemført for at holde finansloven intakt — noget i den retning tror jeg finansministeren sagde. Vi havde den opfattelse, da disse afgiftslovsforslag blev behandlet — og vi har den endnu — at det stigende skattegrundlag i år formentlig kunne have båret udgiftsstigningen på de 190 mill. kr., og vi er modstandere af, at man plukker et enkelt område ud og kommer med skatteforhøjelse på den måde, hvorpå det skete, ligesom vi er modstandere af at lægge forhøjelserne på det område, hvor de blev lagt. Det har vi givet udtryk for.

Ministeren sagde i forbindelse med en omtale af mine bemærkninger om anlægsudgifterne, at der er overvejelser i gang; der formentlig vil føre til udskydelse af visse offentlige byggerier, og jeg vil tro, at det bliver nødvendigt med sådanne udskydelser. På dette område har vi jo taget et initiativ,

nemlig med hensyn til statens levnedsmiddelinstitut, idet vi har stillet ændringsforslag om udskydelse fra finansloven af de 3 mill. kr. til levnedsmiddelinstituttet. Denne udgift kunne nok udskydes og måske helt undværes, for det er rigtigt, som det allerede er sagt, at boligbyggeriet må have førsteprioritet, og det offentlige byggeri, som man ikke mener er strengt nødvendigt, må naturligvis komme i anden række.

Det er sandsynligvis sådan, at den højtærede finansminister og jeg læser på hver sin side i den økonomiske årsoversigt, og ministeren finder nogle tabeller frem, der passer ham. Jeg nævnte, at den højtærede økonomiminister ved forelæggelsen af denne oversigt udtrykkelig har sagt, at valuta-beholdningen slet ikke var steget siden 1957, og det må vel være et udtryk for, at den økonomiske udvikling ikke har været så gunstig, som ministeren ellers har givet udtryk for.

Endelig har jeg et sted i den økonomiske årsoversigt læst, at skatternes andel af nationalindkomsten dog er steget betydeligt i de senere år. Jeg har tabellen her. I 1961-62 udgjorde den 27,6 pct., i 1962-63 29,6 pct. og i 1963-64 31,4 pct. Det er ikke første gang, jeg har diskuteret spørgsmålet om skatterne i relation til nationalindkomsten med en finansminister — ganske vist ikke med den nuværende finansminister. Jeg minder om, hvad Bertel Dahlgaard sagde i 1953, at hvis skatternes procentdel af nationalindkomsten oversteg 25, så var der fare på færde. Jeg minder om, at skatterne er steget meget nu, og det kunne måske også give ministeren anledning til overvejelser.

Thestrup: Jeg vil gerne sige til den højtærede finansminister, at jeg er ganske klar over nødvendigheden af at bygge til en række undervisningsformål, og jeg betragter også en række trafikformål som så vigtige, at vi ikke kan lade være med at udføre dem, men levnedsmiddelinstituttet har hverken relation til undervisning eller trafik. Det er en af den slags offentlige bygninger, som man kan opføre, når man har godt råd og har arbejdskraft nok, men vi har ikke arbejdskraft nok. Jeg vil tro, at en meget stor del af befolkningen vil give mig ret i, at det er vigtigere nu at bygge

[Thestrup.]

boliger end at bygge dette levnedsmiddel-institut. Jeg kan derfor ikke se, at der er nogen som helst uoverensstemmelse mellem det, jeg sagde ved første behandling, og det, jeg nu har sagt.

Formanden: Jeg henstiller, at man hører forhandlingerne i ro.

Finansministeren (Poul Hansen): Må jeg lige sige til det ærede medlem hr. Damsgaard, at jeg nu ikke brugte det udtryk at holde finansloven intakt, men at holde den økonomiske politik intakt. Det gør i hvert fald en lille forskel.

Det ærede medlem var inde på betragtninger om, at det stigende skattegrundlag skulle kunne dække merudgifterne ved pristalsreguleringen. Ja, jeg ved jo godt, at det er de synspunkter, man fremførte, men jeg er altså ikke enig i den vurdering.

Med hensyn til byggearbejderne nævnede jeg, at der kunne blive tale om at udskyde en del igangsættelser til eftersommeren. Jeg har ikke talt om, at nogen af de opførte ting overhovedet ikke skulle påbegyndes inden for det kommende finansår. Og her vil jeg gerne sige til det ærede medlem hr. Thestrup, at naturligvis er det klart, at de 3 mill. kr. til levnedsmiddel-institutet, hvis man anvendte dem på anden måde, kunne blive til nogle boliger; men det er jo alligevel i den sammenhæng en mindre del. Fra anden side — jeg skal ikke gøre mig sagkyndig på området — lægges der stor vægt på at få dette institut påbegyndt, og jeg må mene, at den bedømmelse er rigtig.

Til det ærede medlem hr. Damsgaard skal jeg videre vedrørende spørgsmålet om valutabeholdningen sige: jeg synes ikke, at valutabeholdningen kan være det eneste og måske ikke engang det væsentligste udtryk for, hvorledes den økonomiske fremgang i de senere år er forvæltet. Hvis det ærede medlem skal bedømme sin egen økonomiske stilling, så nøjes han dog ikke med at se, hvad han har kontant i tegnebogen, men ser nok så meget på, hvilke faste værdier i form af ejendom og maskiner o. s. v. det ærede medlem råder over, og på det sidste område er vi altså i løbet af disse år kommet til at råde over væsentlig

mere her i landet, end vi havde i forvejen, således som jeg pegede på ved de tal, jeg nævnede.

Det ærede medlem mindede om, at hr. Bertel Dahlgaard engang skulle have sagt, at der var fare på færde, hvis den samlede skatteudskrivning oversteg 25 pct. af nationalindkomsten. Jeg ved ikke, om det ærede medlem dermed vil gøre sig til talsmand for, at så må skatteudskrivningen ikke ligge højere. Hvis det er tilfældet, skal vi jo afskaffe, jeg tror en 2-3 milliarder kr. af de nuværende offentlige udgifter. Det kunne dog være rart at vide, hvor det er, det ærede medlem i så fald ville sætte ind med sine besparelser.

Hermed sluttede forhandlingen om ændringsforslagene.

Ændringsforslagene nr. 1 og 2
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 3
vedtoges med 142 stemmer mod 6; 10 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Ændringsforslag nr. 4
vedtoges med 142 stemmer mod 6; 10 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Ændringsforslagene nr. 5-9
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 10
vedtoges med 142 stemmer mod 6; 12 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Ændringsforslagene nr. 11 og 12
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 13
vedtoges med 144 stemmer mod 11.

Ændringsforslag nr. 14 betragtedes som vedtaget med samme stemmetal som ændringsforslag nr. 13.

Ændringsforslag nr. 15
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 16
vedtoges enstemmigt med 147 stemmer;
 11 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Ændringsforslagene nr. 17 og 18 betragtedes som
vedtaget med samme stemmetal som ændringsforslag nr. 16.

Ændringsforslagene nr. 19-93
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 94
forkastedes med 147 stemmer mod 11.

Ændringsforslag nr. 95
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 96
forkastedes med 147 stemmer mod 11.

Ændringsforslagene nr. 97-176
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 177
forkastedes med 147 stemmer mod 11.

Ændringsforslagene nr. 178-251
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 252
forkastedes med 95 stemmer mod 61; 1 medlem tilkendegav, at han hverken stemte for eller imod.

Ændringsforslag nr. 253
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 254
forkastedes med 146 stemmer mod 11.

Ændringsforslag nr. 255
vedtoges enstemmigt med 147 stemmer;
 11 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Ændringsforslagene nr. 256-274 betragtedes som
vedtaget med samme stemmetal som ændringsforslag nr. 255.

Ændringsforslagene nr. 275-467
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 468
forkastedes med 90 stemmer mod 62; 3 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Ændringsforslagene nr. 469-482
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 483
forkastedes med 145 stemmer mod 11.

Ændringsforslagene nr. 484-679
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 680
forkastedes med 141 stemmer mod 11.

Ændringsforslag nr. 681
vedtoges med 141 stemmer mod 11.

Ændringsforslag nr. 682 betragtedes som
vedtaget med samme stemmetal som ændringsforslag nr. 681.

Ændringsforslagene nr. 683-771
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 772
forkastedes med 140 stemmer mod 11.

Ændringsforslag nr. 773
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 774
forkastedes med 140 stemmer mod 11.

Ændringsforslag nr. 775
vedtoges med 140 stemmer mod 11.

Ændringsforslag nr. 776
forkastedes med 141 stemmer mod 11.

Ændringsforslagene nr. 777-780
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 781
forkastedes med 90 stemmer mod 62.

Ændringsforslagene nr. 782-785
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 786
vedtoges enstemmigt med 141 stemmer;
11 medlemmer tilkendegav, at de hverken
stemte for eller imod.

Ændringsforslagene nr. 787-805
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 806
forkastedes med 141 stemmer mod 11.

Ændringsforslagene nr. 807-852
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 853
vedtoges enstemmigt med 140 stemmer;
11 medlemmer tilkendegav, at de hverken
stemte for eller imod.

Ændringsforslag nr. 854
forkastedes med 90 stemmer mod 59; 3
medlemmer tilkendegav, at de hverken
stemte for eller imod.

Ændringsforslagene nr. 855-875
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 876
forkastedes med 90 stemmer mod 62.

Ændringsforslag nr. 877
vedtoges enstemmigt med 141 stemmer;
11 medlemmer tilkendegav, at de hverken
stemte for eller imod.

Ændringsforslag nr. 878
vedtoges uden afstemning.

Formanden: Efter at forhandlingen om og afstemningen over ændringsforslagene er tilendebragt, skal jeg afbryde forhandlingen om finanslovforslaget, idet dette som helhed vil komme til forhandling i et møde i morgen.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden (sidste) behandling af forslag til folketingsbeslutning om aftalememorandum vedrørende tilførslerne af bacon til markedet i Det forenede Kongerige Storbritannien og Nordirland.

(Første behandling af forslaget (nr. XII) findes i tidenden sp. 3929).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Sagen sættes til forhandling.

Udenrigsministeren (Per Hækkerup): Under første behandling stillede det ærede medlem hr. Bækgaard et spørgsmål til statsministeren, der på mine vegne deltog i forslagets behandling i det høje ting. Spørgsmålet vedrørte den 3 måneders frist, der er fastsat for fastlæggelsen af minimumstotalkvantum og reservekvantum for den 12 måneders periode, kvantummet skal gælde for. Det ærede medlem mente, at denne frist var for kort.

Jeg kan sige, at fristen er udtryk for et kompromis mellem to forskellige synspunkter. Det ene synspunkt er, at man bør gøre fristen så kort som muligt, for at bedømmelsen af forbrugermulighederne kan blive så sikker som muligt. Det andet synspunkt er, at man bør gøre fristen længere, for at man derigennem kan give leverandørerne og leverandørlandene en bedre tilpasningsmulighed. Det er som sagt et kompromis mellem disse to synspunkter, man er blevet enig om, og jeg må måske tilføje, at her i landet har vi accepteret denne frists længde i enighed med landbrugets organisationer, som åbenbart også mente, at det var den fornøftigste kompromisløsning, vi kunne nå frem til.

Hermed sluttede forhandlingen.